

DE STANDAARD vrijdag 12 februari 2010

Wilfried Van Craen

Gek van liefde

Auteur: filip huyssegems

oordeel van de redactie

4 sterren

oordeel van de lezer

4 lezers

raden dit aan

Zondag vieren we Valentijn, het feest van de liefde. Maar wat als verliefdheid ontspoord en ontaardt in ziekelijk gedrag? Seksuoloog en psychotherapeut Wilfried Van Craen onderzoekt wat erotomanen bezielt.

Naar het schijnt is 'Every breath you take' van The Police een van de favoriete nummers op trouwfeesten. Ik denk dat het waar is. Menig keer mocht ik getuige zijn hoe een kersvers bruidspaar de eerste danspassen zette op de tonen van dit verschrikkelijke stalkerslied: 'Elke adem die je schept, elke beweging die je maakt, elke stap die je zet, zal ik in het oog houden. Heb je het dan niet door? Jij bent van mij!' Een keer werd ik bijna misselijk toen vlak daarna de plezantste nonkel een quickstep ten beste gaf op 'Living doll'. Zeemzoet schmiert Cliff Richards dat zijn liefje 'een wenende (!), wandelende speelgoedpop' is, die hij liefst van al 'zou opsluiten in een koffer'. Ziekelijk! Moet dat de liefde voorstellen?

Gek van liefde. Als liefde een obsessie wordt gaat juist daarover: over de grens waar verliefdheid over de schreef gaat en ziekelijk, zelfs gevaarlijk wordt.

Vandaag hebben we het gewoonlijk over 'stalking', maar Wilfried Van Craen benoemt die ontsporing iets preciezer als 'erotomanie', naar de term die de Franse psychiater Gaëtan de Clérambault bedacht. De Clérambault deed in het begin van de twintigste eeuw veel onderzoek naar 'wanen', in het bijzonder naar mensen die zo gefixeerd waren op de prooi van hun passie dat ze daar met geen middelen vanaf te brengen waren. De problemen beginnen natuurlijk als die ander van dat verbeterde enthousiasme niet gediend is.

'Passie is drijfzand voor de rede', zegt Van Craen. Erotomanen beschikken over een gewiekste logica om de afwijzingen, die hen herhaaldelijk te beurt vallen, weg te verklaren: ze leggen de schuld bij zichzelf ('Ik ben te direct geweest'). Ofwel is het de schuld van de entourage van hun doelwit, die het ware liefdesgeluk willen dwarsbomen. Verder zien ze overal tekenen van bevestiging, zelfs in de pietluttigste details. 'Hij houdt van me en bewijst het elke keer opnieuw als hij zijn neus snuit.'

Een patiënte van Clérambault, Léa-Anna B. was ervan overtuigd dat de koning van Engeland verslingerd aan haar was. Dat de vorst niets van zich liet horen, vond ze begrijpelijk. 'Op een avond had iemand aangeklopt aan de deur van haar hotelkamer en ze had niet opengedaan. Pas later besefte ze dat het King George was geweest, en dat de man zich zo afgewezen had gevoeld dat hij nu geen contact meer wilde.'

De verdienste van Clérambault was dat hij beweerde dat erotomanie in een pure, 'primaire' vorm bestond. Tot dan toe meende men dat het een uitvloeisel was van een andere, diepere psychiatrische stoornis. Dat bestaat ook. Maar net zo goed zijn er mensen met een obsessieve liefdesfixatie die voor het overige — professioneel, sociaal — prima functioneren.

Hollywood

De spectaculairste lijst van stalkers kunnen geteisterde

Hollywoodsterren voorleggen. Jonathan Norman, een dertigjarige bodybuilder, belaagde Steven Spielberg vanuit het verlangen hem op SM-achtige wijze te sodomiseren. Athena Rolando drong Brad Pitts huis binnen en ging alvast in zijn bed liggen. John Hickley bewees zijn liefde voor Jodie Foster met een moordaanslag op president Reagan. De literatuurwetenschapper Jack Jordan terroriseerde twee jaar lang Uma Thurman met liefdesboodschappen; in haar films ontwaarde hij signalen dat ook zij van hem zou kunnen houden.

Dit zijn uitzinnige gevallen, maar ze geven aan dat sommige beroepsgroepen bijzonder onderhevig zijn aan obsessionele aanbidding: acteurs, mediafiguren, zangers. Van fan naar fanaticus is niet altijd een grote sprong. Bij ons zijn Koen Wauters en Michel Follet notoire slachtoffers. Maar ook andere categorieën zijn kwetsbaar, en nu komt het akelig dichterbij: sportleraars, priesters, docenten en hulpverleners.

Erotomanie behandelen met een therapie is supermoeilijk. Om te beginnen vinden erotomanen dat totaal onnodig. Er schort immers niets aan hen, hun liefde is puur, is dat misschien verkeerd? Bovendien zijn erotomanen niet per se uilskuikens, en bij een behandeling, zeker als die gerechtelijk is opgelegd, weten ze welke sociaal wenselijke antwoorden ze moeten geven om de indruk te geven dat ze gezuiverd zijn.

Coup de foudre

Wilfried Van Craens boek staat bol van de voorbeelden. Die komen uit de therapeutische praktijk, en hij put ook gul uit de literatuur en uit films, waarbij hij een voorliefde voor Frans cultuurpatrimonium aan de dag legt.

Je kunt je afvragen waarom het thema van de doorgeschoten verliefdheid zo nadrukkelijk aan bod komt in songs, films en boeken. Het antwoord is even eenvoudig als verontrustend, zegt Van Craen: 'Omdat het even onmiskenbaar aanwezig is in het leven van alledag'. Degenen die gevelde worden door een *coup de foudre* leven bovendien niet in een reservaat, apart van de 'normale' mensen. Want ook die normale mensen hebben

trekjes die in de richting van stalking gaan: de ander voortdurend bellen, controleren, verheerlijken... Erotomanie ligt slechts in het verlengde van gewone verliefdheid, betoogt Van Craen; dat is ook een gekte, maar een sociaal aanvaarde.

DE AUTEUR: Wilfried Van Craen is seksuoloog en psychotherapeut.

HET BOEK: toont tot wat ontspoorde verliefdheid kan leiden.

ONS OORDEEL: doet ons nadenken over de muziekkeuze bij trouwfeesten.

WILFRIED VAN CRAEN

Gek van liefde.

Van Halewyck, 254 blz., 19,95 .

ORDEEL VAN DE REDACTIE

4

sterren

ORDEEL VAN DE LEZER

4 lezers

raden dit aan

AANRADEN